

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntaxis Joa[n]nis Despauterij Niniuit[a]e Berga[rum] diui
Guinnoci ludimagistri**

**Spauter, Johannes de
Argentorati, Anno, M. D. XV.**

Calendæ, nonæ, & idus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70853)

Cōponendę epistolę forma. Fo. CXXIII.

Post Vale subdii locus, tēpusq; in hūc modū datū uel scriptū Romę. Vel in ablatiuo Roma line p̄positione, uel cum p̄positiōe, ex roma. docet hoc Erasmus, sic datū Lutecię uel Lutecia qui Parrhyſij nunc dicuntur, sed datū & scriptū uenustius subauditur. sic Vale ex aula regia, e diuerſorio, e cellula nostra. ruri uel rure, uel ex rure, Ex hortis, a cœna, ex cubiculo, ad lucernā, e caupona, ad lunā &c. Deinde subditur tēpus in hunc modū Gandauī uel Gandauo, uel ex gā dauo noctis cōtinuatio, alta nocte, profunda nocte, plurima nocte, nocte concubia sub galliciniū &c. Diē notabimus sic. Vale Gandauī Calendis martijs &c. in ablatiuo quia significat tēpus (ut ita dicam) quādo quod in ablatiuo exprimitur, uel in accusatiuo cū p̄positiōe ad. ut uale ex Ipris ad calēdas martias. Badius & plures dicunt hīc significari diem incertū, ut sit ad calēdas, iuxta uel circiter calēdas, sic ad Nonas, ad idus, de quibus mox agemus, non placet hoc desyderio Erasmo roterodamo sic scribēti. Tertio calēdas iunias, uel ad tertiuū calēdas iunias uel iunij &c. Sic ueteres quidē oēs. Nam quod his tēporibus a principio mensis reliquos deinceps numerāt, id uti neoteticū est, ita indoctū uigesimo primo die mēsis iulij, ubi hęc duo uoces & die & mensis cōtra ueterū cōsuetudinē redundant. Scribendum igitur erat pro undecima die mēsis iulij, quinto idus iulias uel iulij. Errāt enim qui p̄positionē additā incertā. M. T. C. sepicule diem ascribat ad. xv. calēdas februarias, nō ita potius scribebat ut de q̄ die scriberet ipse nesciuerit. At si quādo de tēpore ambigēt, hoc pacto scribēdū erit, anno circiter nonagesimo, ad annos circiter nonaginta. ad annos ferme nonaginta. hęc Erasmus. Annū signare docet idē sic. Anno a christo nato millesimo quingentesimo. Anno ab hoīe redēpto post millesimū quingentesimo octauo. Anno a christo passo quingentesimo supra millesimū, anno a uirginis partu millesimo quingentesimo &c. Sic christiani. Olim ꝑo ab olympiādū & cōsulatuū nūmero. Itē anno a natali christiano &c. pulchrius q̄ a natiuitate christi.

Calendæ, nonæ, & idus.

Triplēces sunt mēsis dies Calēdę, Nonę, & Idus. & primus qdē dies cuiusq; mēsis uocat Calēdę, quare autē sic nō est p̄sentis negocij, tēpus autē quādo quid factū est significat per ablatiuū. non scribas igitur primo uel prima die Ianuarij, februarij &c. uti faciūt indocti, sed calēdis Ianuarij uel Ianuarijs. Nomina siquidē mensū adiectiua esse possunt omnia, ut martius a. um. october. bris. bre. sed uix utimur nisi in obliquis, q̄a dies october puto inauditū, ut tēpora octobria. dic igitur calēdis octobribus, uel ad calēdas octobres sine discrimine.

X. iij

ait Iodocus chliothoueus theologus politionis literaturę expertissimus Augustinus dathus dicit per actm̄ diuturnū nescio quod tempus significari. A calēdis q̄ est mēsis dies primus noian̄ dies p̄cedentis mēsis usq̄ ad decimūquintū diē mēsis in Martio, Maio, Iulio, & Octobri, in cæteris usq̄ ad decimūtertiū, ut primus dies martij dicitur calendę, ut dictū est, deinde ascende ad februariū cuius ultimus dies est secūdus calendarū martij, sed non dicimus secūdo calēdas, aut calendarū Iduū uel Nonarū, quia secūdus a sequēdo dicitur, dies autē p̄cedunt qui a calēdis &c. nominant̄, sic docet Badius, sed dicimus pridie. i. priore die, ut pridie calēdas aut calendarū martij, aut martias. i. ultimo februarij, deinde tertio calēdas, quarto &c. donec ueneris ad diem iam dictū qui dicitur idus, ut Idibus februarijs &c. deinde ascendendo dices pridie idus uel iduū, tertio &c. & sunt huius denominationis dies semp̄ octo, post quos proximus dicitur nonę, ut nonis martijs &c. Et sunt sex huius denominationis in martio, maio, iulio, & octobri in alijs quattuor hinc uenis ad primū diē qui dicitur calēdas, & ascendis ad aliū mensem, ut a ianuario ad decembrē. hinc ad nouembrē &c. Idus & nonę nō sumūt denominationē alterius mēsis, & dicimus tertio nonas, idus, & calēdas, quia intelligi uideat̄ p̄positio ante, ideo nō probatur mihi Niger & Nebris, dicētes pridie & postridie esse p̄positiones, q̄a actm̄ admittūt, eadē rōne dicerē tertio, quarto & silia hic esse p̄positiones, q̄a dicimus in actō tertio calēdas, nonas, idus, ut pridie calēdas & postridie calēdas, pro secundo die mēsis. Et tertio calēdas, iduū, nonarū, ut pridie calēdas &c. ḡt̄s regit̄ pp̄ria natura noīs die q̄d hic implicat̄, actūs uirtute p̄positionis ante uel inter. Elucidet omnia pueris p̄ceptor, in calendario quia facile est obseruātibus modū nostrū. Exptus loquor. Sub epistola licet modeste subiungere tale quid. Idem tibi deditissimus alūnus. Per clientulū tibi deditissimū. Caue seruitorē dicas siquidē seruire necessitatis ē, in seruire uolūtatis. Quod si quē (inquit Erasmus) nouitas capit per ferias (id quod uulgo faciūt) poterit iudicare hoc pacto. Ferijs natalijs, pridie natalis ambrosiani, pridie natalia uirginis matris, pridie pentecostes &c. Cæterū minime p̄tereundum credo pulcherrimū. s. esse. Ante uale insigne quidpiā concludere q̄d quū ex multis, tum e Plinio secūdo nancisci poteris locupletissime, ueluti obsequar consilio tuo, cuius mihi auctoritas pro ratione sufficit. uale. Trade filij p̄ceptorī, a quo mores primū, mox elegantia discit, quę male sine moribus discit. uale. Cum multis & sepe tractādū est quod placere & semper & omnibus cupias. Vale. Multa sunt id genus apud eundem & alios.